

Морски пространствен план на Република България (2021 – 2035 г.)

ОБЩЕСТВЕНО ОБСЪЖДАНЕ, 31 август 2021 г.

**„Черно море – отворена врата към света, българското
Черноморско крайбрежие – наша отговорност и общо наследство“**

Министерство на регионалното развитие
и благоустройството

Национален център за териториално
развитие ЕАД

Въведение

- **Основание - Директива 2014/89/ЕС** за установяване на рамка за морско пространствено планиране – 31.03.2021 г.
- **Закона за морските пространства, вътрешните водни пътища и пристанищата на Република България** (ЗМПВВПРБ), ДВ бр.28/29.03.2018 г.
- **Закон за Обществените поръчки** – чл. 79 ал. 1
- **Договор** № РД-02.29.198/25.07.2019 г.
- **Екип** – 36 експерти от 9 институции за МППРБ + 31 за ЕО и ОС
- **НЦТР** – координираща роля - опит в разработването на национални програмни, законодателни и стратегически документи

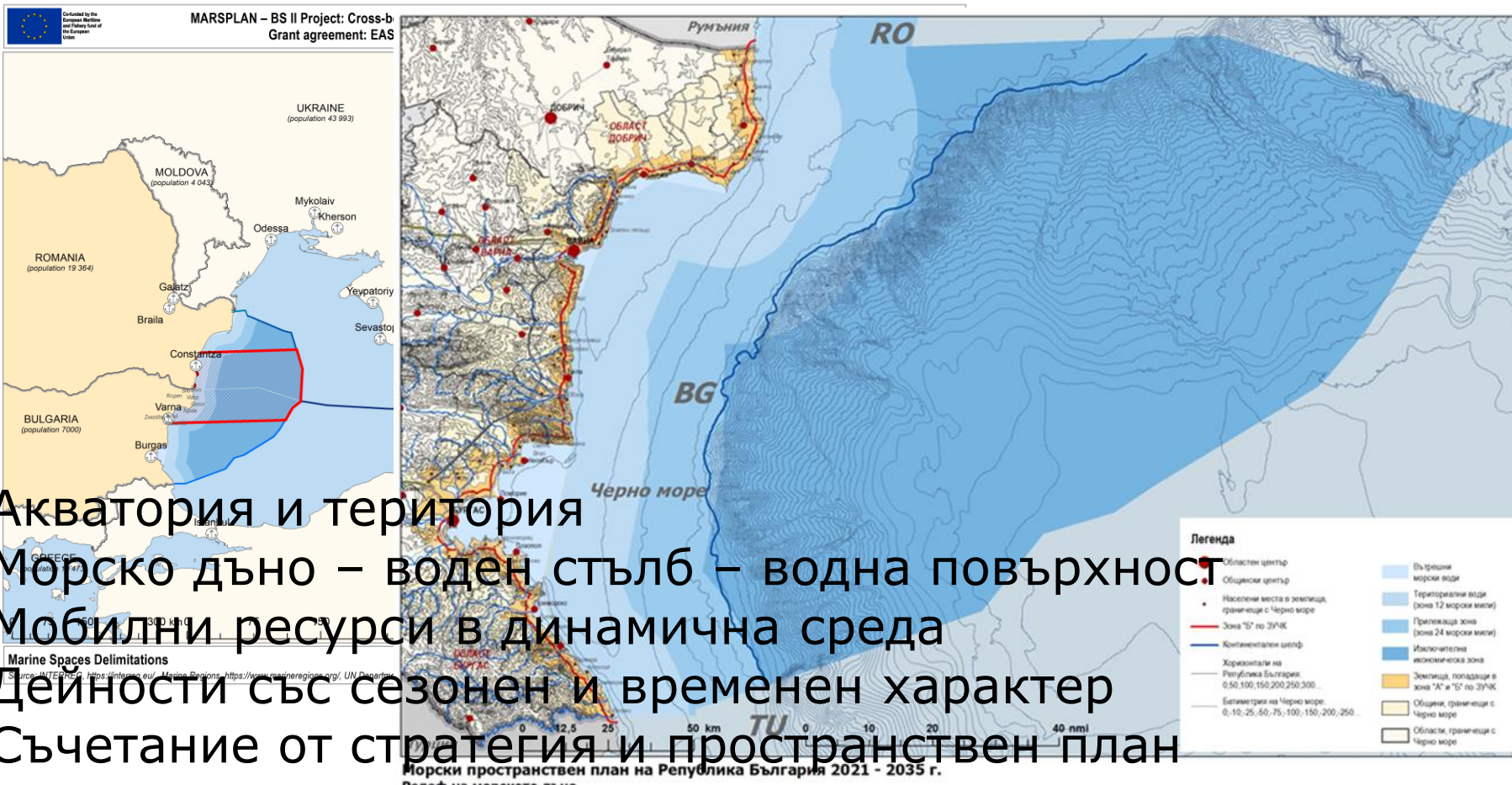

Обща рамка на МППРБ

- **Законодателна** – Директива 2014/89/ЕС за рамка за морско пространствено планиране, транспонирана в ЗМПВВПРБ, 2018 г.
- **Институционална** – Министърът на РРБ и Консултативен съвет с представители на всички ведомства и заинтересовани страни
- **Времева** – 2021-2035 г., актуализация след 10 години
- **Пространствена** – морските пространства на Р. България съгл. чл. 5 ал.1 на ЗМПВВПРБ, крайбрежните морски води (пар.1, т. 54 от ДР на ЗВ), ЗУТ и ЗУЧК, ЗООС, ЗЗТ и ЗБР
- **Методологична** – екосистемен, интегриран и трансграничен подход
- **Тематична** – морски транспорт, пристанища, рибарство и аквакултури, туризъм, ТИ, защитени територии и зони, КИН, проучвания и добив нефт и газ, военни учения, научни изследвания.

Сложна политическа, пространствена и институционална рамка

Акватория и територия
 Морско дъно – воден стълб – водна повърхност
 Мобилни ресурси в динамична среда
 Дейности със сезонен и временен характер
 Съчетание от стратегия и пространствен план

Министерство на регионалното развитие и благоустройството

Национален център за териториално развитие ЕАД

Източник: НЦТР

Планова обвързаност

Припокриващи се документи от различни области, чието прилагане се контролира трудно и засилен интерес към Черноморския регион през последната година

Министерство на регионалното развитие и благоустройството

национален център за териториално развитие ЕАД

Обхват на задачата

- **Морски пространствен план** на Република България
- **Екологична оценка** на МППРБ - неотменна негова част
- **Оценка за съвместимост** - ДОСВ
- **Приложения** към МППРБ и ДЕО – допълнителни анализи, методология, източници на информация
- Предварителни и допълнителни **публични консултации**
- **ГИС база данни**
- **Интернет страница на проекта** – основа на бъдеща платформа за обмен на информация и идеи, прилагане и поддържане на МППРБ
-

Разкрити проблеми и конфликти

- Разпокъсана, несъвместима и трудно достъпна **информация**;
- Недостатъчно **научни изследвания** и публикации, обвързани с морското пространствено планиране и с морската икономика у нас;
- Сложна **институционална рамка** с множество институции на различни йерархични нива с припокриващи се правомощия и слаба координация;
- Недостатъчен институционален, административен и експертен **капацитет** в морското пространствено планиране и в отделни сектори на морската икономика;

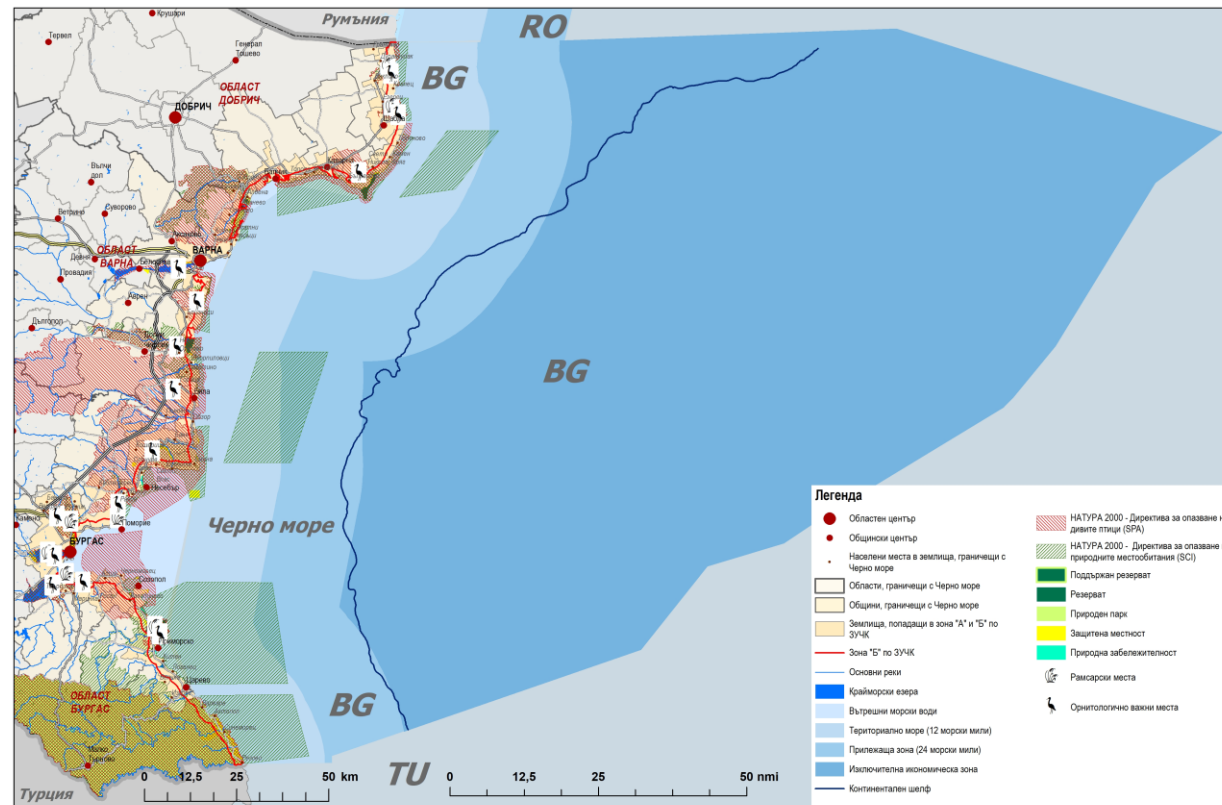
Разкрити проблеми и конфликти [2]

- Липса на доверие, традиции и култура за **споделяне на информация, знания и идеи**, бавен напредък и трудно постигане на търсената **'синя' синергия**;
- Липса на порядък и организация в морското пространство, вкл. на **системата за разделно движение**;
- Необходимост от ускоряване обновяването на **пристанищната инфраструктура** и технологичната съоръженост и подобряване на връзките с техническата и транспортна инфраструктура на брега;
- **Недостатъчен контрол** върху зоните за морска аквакултура, инсталациите и съоръженията, които замърсяват морската околна среда и създават риск за рекреационните дейности в морето;

Разкрити проблеми и конфликти [3]

- Зоните **НАТУРА 2000** в акваторията съобразени със съществуващата система за разделно движение, но не и с необходимите бъдещи промени, отговарящи на съвременните стандарти за сигурност;
- Необходимост от **допълнителни проучвания в отдалечени зони** на акваторията с цел намаляване конфликтите с останалите дейности.

2/08 Морски пространствен план на Република България 2021 - 2035 г.
Биоразнообразие и НЕМ, включително в крайбрежната зона

Източник: МОСВ, ЕЕА, обработка на данни НЦТР

Министерство на регионалното развитие и благоустройството

Национален център за териториално развитие ЕАД

Разкрити проблеми и конфликти [4]

- Ограничени възможности за **морски спортни и атракционни дейности** поради множество даляни и инсталации за аквакултури в близост до брега;
- Неоползотворени възможности в **лечебен туризъм и таласотерапия**, небалансирано пространствено и времево разпределение на туристи, туристически ресурси и инфраструктура;
- Недостатъчно интерес към **иновативните морски биотехнологии**;
- Слабо сътрудничество в Черноморския регион за постигане на общи цели в опазване на морската среда;
- **Недостатъчна яснота за приоритетите на България като морска страна.**

Стратегически пакет

- **Прогнози** за развитие на секторите и оценка на взаимодействията земя-море и море-земя
- **Сценарии** за развитие и оценка на потенциални взаимодействия и въздействия
- **Визия** – избор на най-подходящото послание

Визия

През 2035 г. в морските пространства на Р. България е постигнато и се поддържа **добро състояние на морската среда и богато биологично разнообразие**. Най-значимите **морски екосистемни услуги и културни ценности** са възстановени и опазени. Морските пространства се използват от **иновативна, конкурентна и устойчива Синя икономика**. Морският пространствен план осигурява предвидимост и сигурност в морските пространства, **координация и синергия между ползванията** и намалява вредните въздействия от човешката дейност. **Сътрудничеството между управлението, науката и икономиката създава нови знания и култура, услуги и биотехнологии в подкрепа на Синия растеж и подобреното благосъстояние на местните общности.**

Главна цел на МППРБ

- **Устойчиво ползване за устойчиво развитие на морските пространства**
 - **Устойчиво ползване** на морските ресурси, за да се съхрани уязвимата екосистема на Черно море и да се осигурят дълговечни условия за екосистемните му услуги.
 - **Устойчиво развитие** на местните общности (14 черноморски общини, два региона за планиране от ниво 2, държавата) чрез координирано управление на морските ползвания и съобразено с макростратегическите документи за развитие на региона.
 - **4 Стратегически цели**, отразяващи най-важните аспекти, необходими за постигането ѝ

Стратегически цели

СЦ1 Регулиране и координиране на морските ползвания

- СпЦ 1.1. Функционално зонироване на морското пространство - **ясни граници за пределните ползвания на морски екосистемни услуги**
- СпЦ 1.2. Постигане на консенсус между **заинтересованите страни** - намаляване на конфликтите при различните ползвания
- СпЦ 1.3. **Институционализация** на МППРБ
- СпЦ 1.4. **Информационно осигуряване** на прилагането, мониторинга и контрола на МППРБ

Стратегически цели [2]

СЦ2 Изграждане на диверсифицирана и устойчива морска икономика и жизнени териториални общности

- СпЦ 2.1. **Координация на секторните политики** в морската икономика в подкрепа на Зелената сделка
- СпЦ 2.2. Устойчиво развитие на **крайбрежния и морски туризъм**
- СпЦ 2.3. Устойчиво развитие на **корабоплаването и корабостроенето**
- СпЦ 2.4. Устойчиво развитие на сектор **„Рибарство и аквакултури“**

Стратегически цели [3]

СЦЗ Повишаване на морската култура, образование и знание

- СпЦ 3.1. Развитие на **научна инфраструктура и изследователски капацитет**
- СпЦ 3.2. Подобряване на **връзките на образованието и научно-изследователската дейност с бизнеса**
- СпЦ 3.3. Изграждане на **база от знания и иновации** за морска политика
- СпЦ 3.4. Повишаване на **екологичното възпитание и знание** за морето

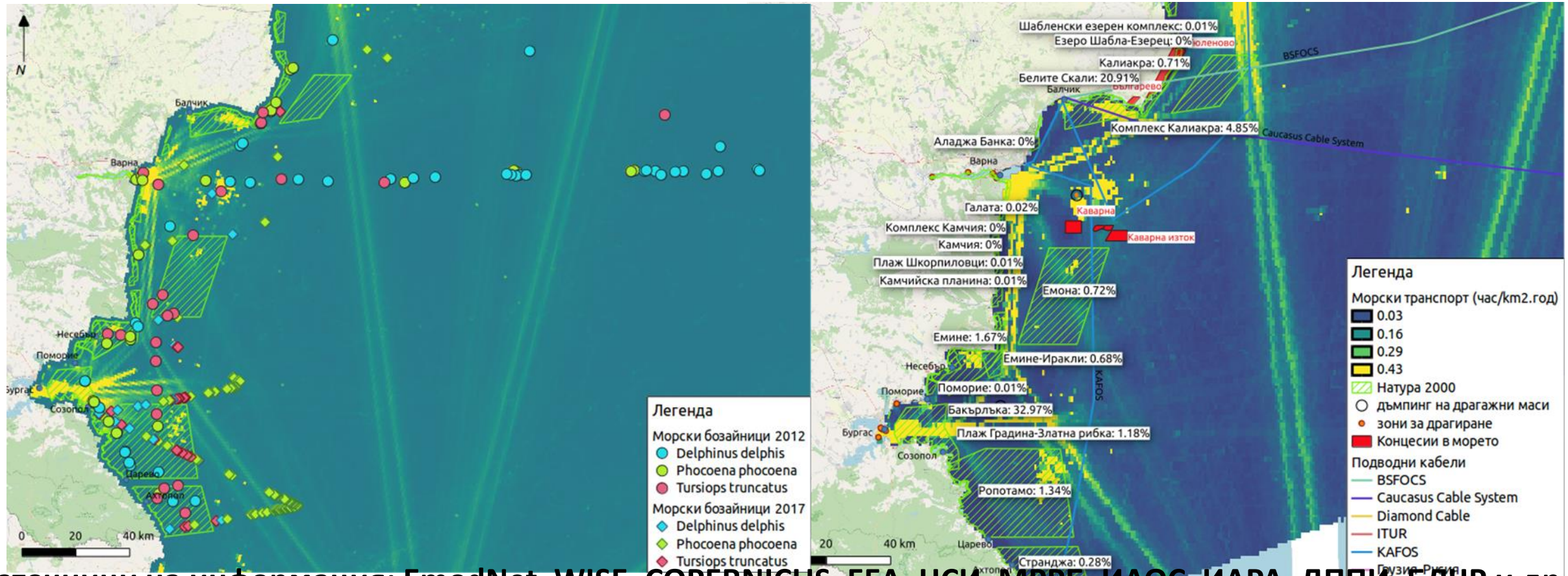
Стратегически цели [4]

СЦ4 Международно и регионално сътрудничество за опазване и ползване на черноморските ресурси

- СпЦ 4.1. Сътрудничество за **намаляване нивата на замърсителите** до безвредни за морските екосистеми стойности
- СпЦ 4.2. Сътрудничество за **ефективно управление на риболова** и прекратяване на свръхулова
- СпЦ 4.3. Сътрудничество за **споделени услуги, работни места и продукти**

Биоразнообразие и натиск

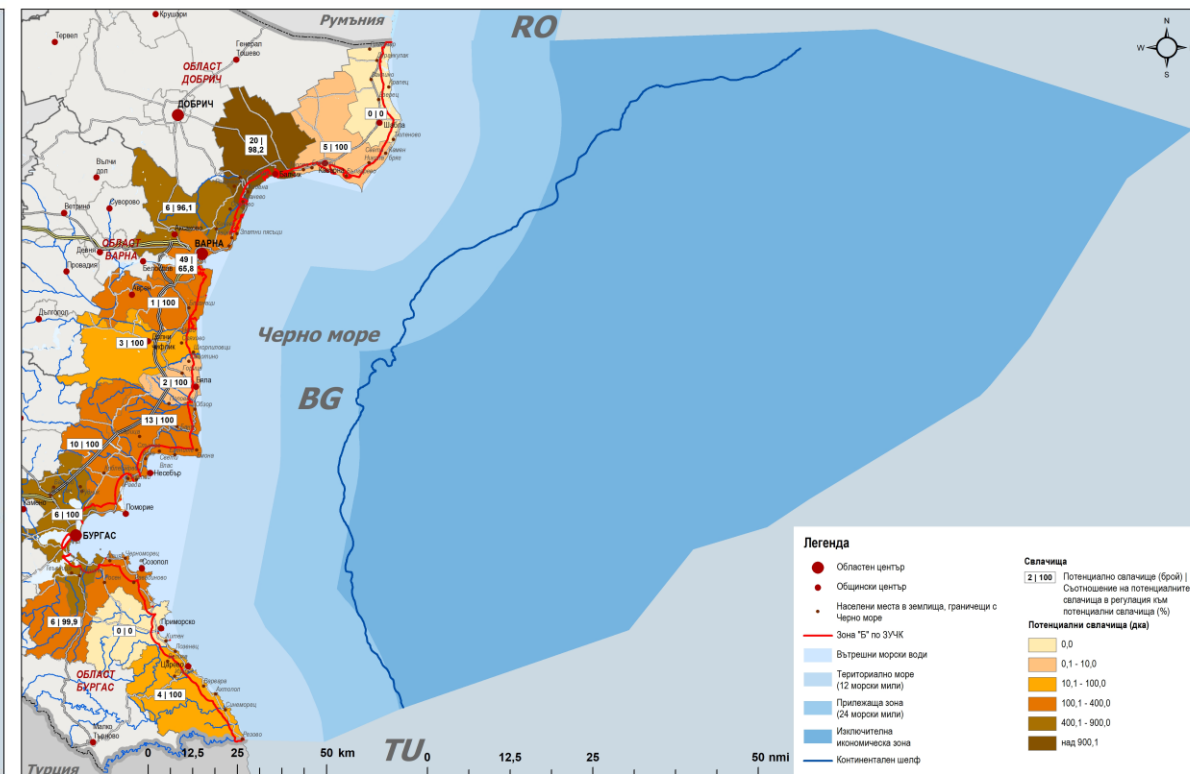
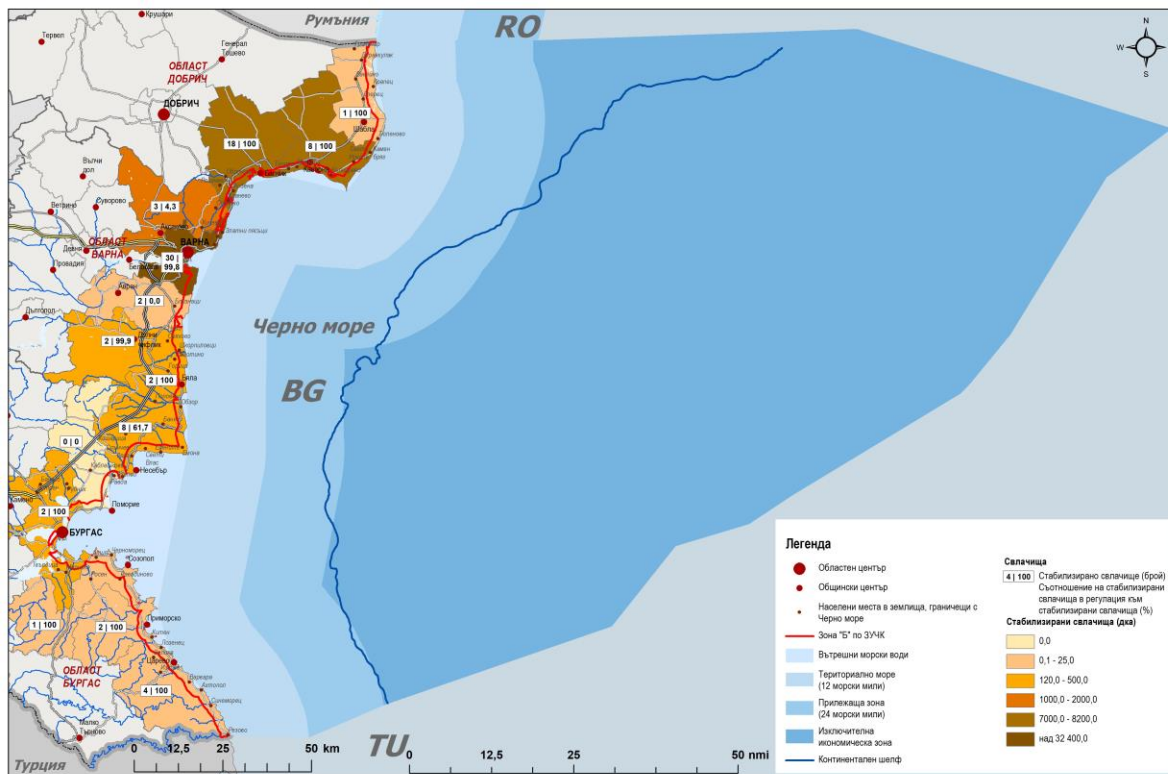

Министерство на регионалното развитие и благоустройството

Национален център за териториално развитие ЕАД

Свлачища, абразия, ерозия

Стабилизирани

Министерство на регионалното развитие и благоустройството

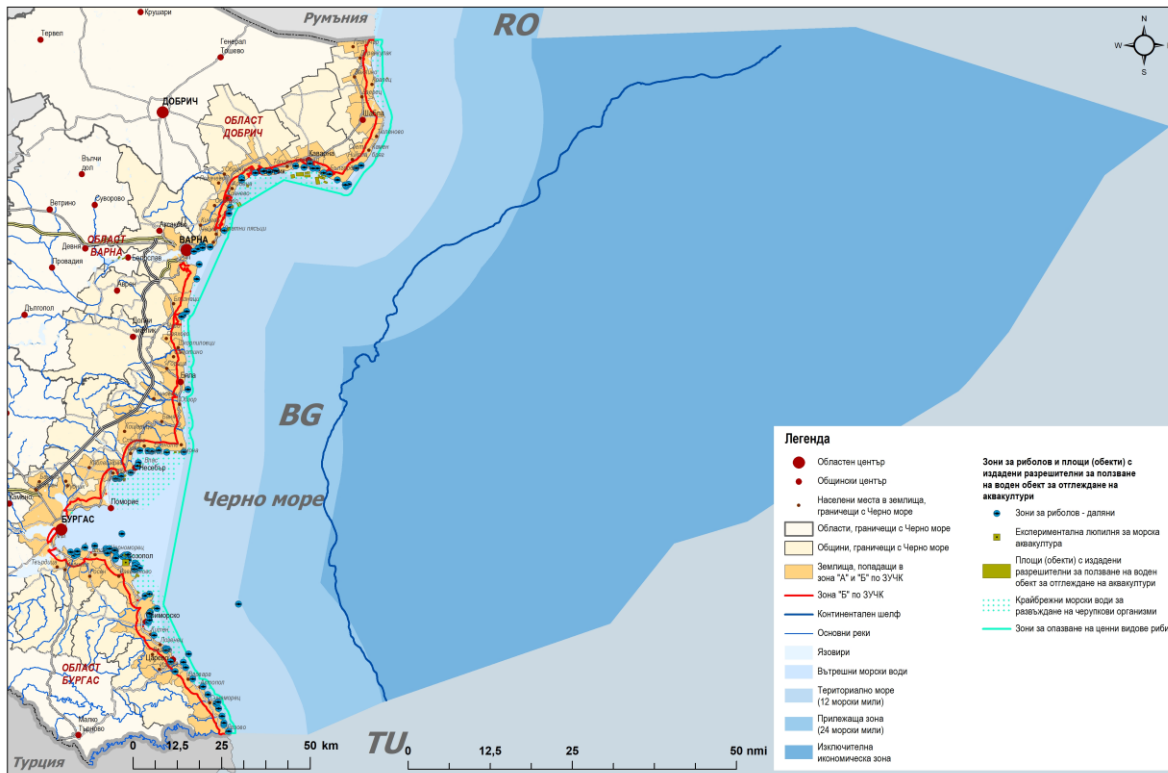

Потенциални

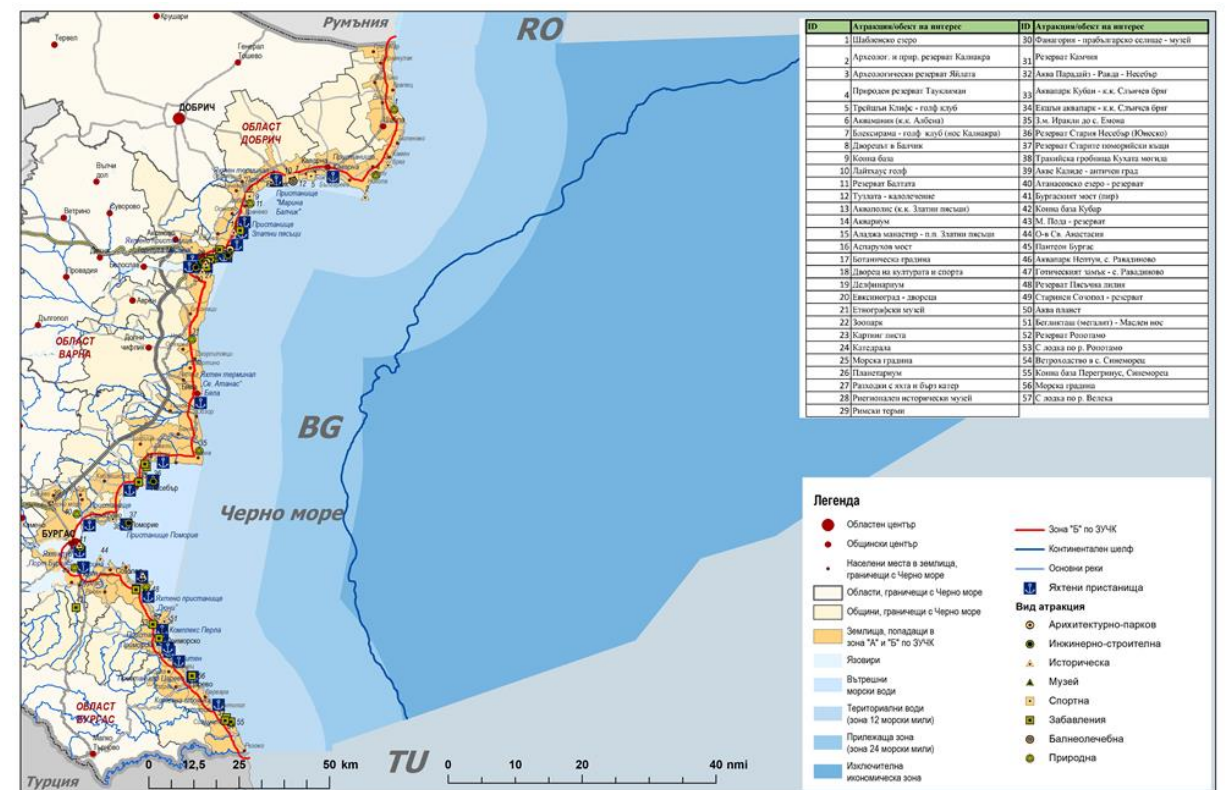
Национален център за териториално развитие ЕАД

Даляни, аквакултура, туризъм

3/02 Морски пространствен план на Република България 2021 - 2035 г.
 Зони за риболов и площи (обекти) с издадени разрешителни за ползване на воден обект за отглеждане на аквакултури
 Източник: ИАРА, обработка НЦТР, 2020 г.

Морски пространствен план на Република България 2021 - 2035 г.
 Яхтени пристанища и туристически атракции
 Източник: www.bulgariatravel.org, www.yachtsbg.com, обработка НЦТР

ID	Атракционност на интерес	ID	Атракционност на интерес
1	Шаблянско езеро	30	Фангърска пристанска сграда - музей
2	Арлеански и прир. резерват Казанка	31	Резерват Казанка
3	Археологически резерват Ябланта	32	Аква Паназайт - Риада - Нисебур
4	Природен резерват Тукославци	33	Амелика Кубин - в.к. Слънчев бряг
5	Група от Кулеби - голф клуб	34	Еленик пансионат - в.к. Слънчев бряг
6	Аванисово (в.к. Авбаса)	35	Т.м. Иракли до в.к. Еленик
7	Бележирани - голф клуб (в.к. Калиман)	36	Резерват Старица Несебър (Юнско)
8	Дювряк в Балчик	37	Резерват Старица номарийски къщи
9	Копна база	38	Група от гробища Кулата мотели
10	Панагалу голф	39	Аква Калиман - античен град
11	Резерват Балгата	40	Атлантоско езеро - резерват
12	Тузлата - калдечене	41	Бургаският мост (пар)
13	Аванисово (в.к. Златни къщи)	42	Копна база Кубер
14	Аванисово	43	М. Пела - резерват
15	Аква манастър - п.п. Златни къщи	44	Св. Анастасия
16	Аспарухов мост	45	Пансионат Бургас
17	Ботаническа градина	46	Аквадари Нотум, с. Радковица
18	Дювряк на културата и спорта	47	Големият мост - с. Радковица
19	Делфинариум	48	Резерват Пасечна планина
20	Григорийски манастир	49	С.ч.ш.с.в. Сосонка - резерват
21	Етнографски музей	50	Аква плават
22	Зоопарк	51	Белгивата (металит) - Маслен нос
23	Сардини моста	52	Резерват Родопско
24	Калдара	53	С. ж.к. по р. Рибнополе
25	Мурска градина	54	Веропадоство в с. Споменица
26	Панагюрица	55	Копна база Пергериус, Споменица
27	Радковица с къщи и бари кафер	56	Мурска градина
28	Рибнополе исторически музей	57	С. ж.к. по р. Велка
29	Рибна черуп		

1. Любителски риболов 2. Стопански риболов 3. Аквакултурни стопанства и 4. Рибопреработка

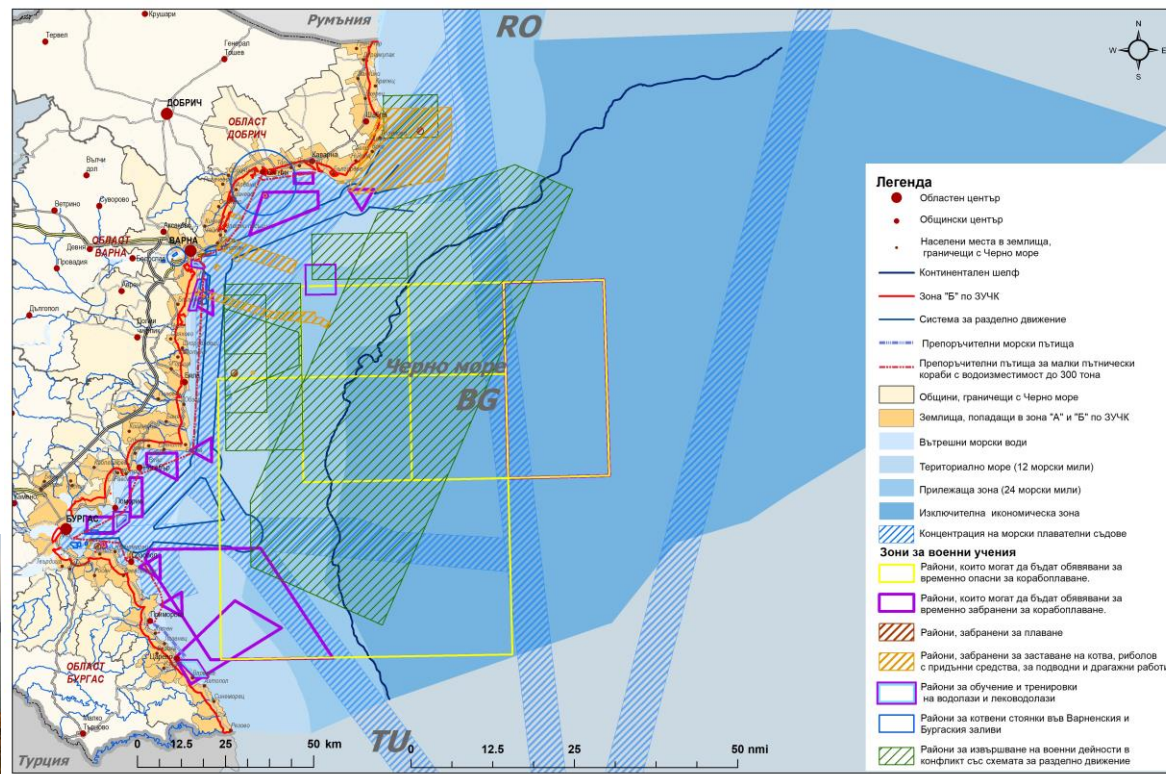
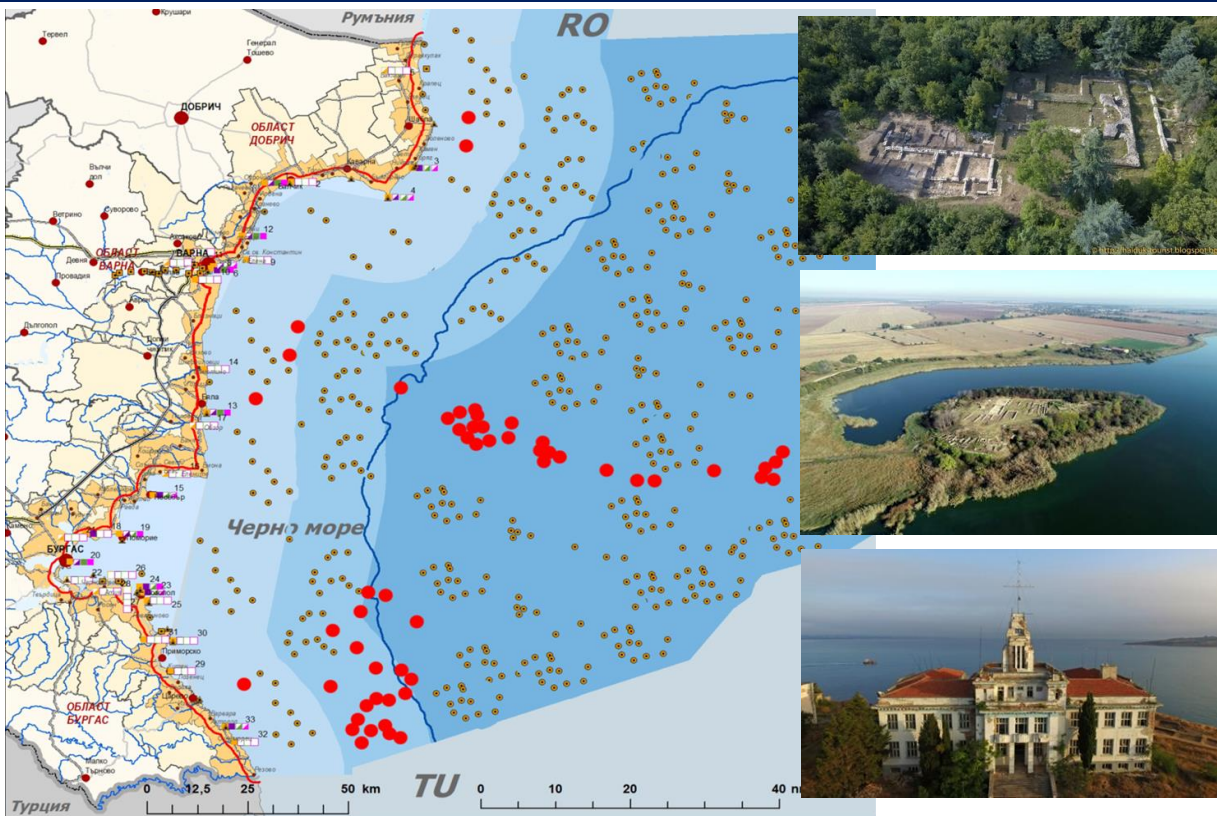

Министерство на регионалното развитие и благоустройството

Национален център за териториално развитие ЕАД

Културно наследство, военни учения

3/04 Морски пространствен план на Република България 2021 - 2035 г.

Зониране на морските пространства

- **ЗЗп - Зони със забрана за ползване** - законови забрани и несъвместимост с останалите функции и ползвания на морските пространства, риск за безопасността, сигурността, живота и здравето на хората, опасност от инциденти и повреди на важна инфраструктура или на културни ценности - зони за военни учения и обучения, зони със забрани за корабоплаване, за заставане на котва, с подводни линейни обекти на техническата инфраструктура.
- Два вида зони – с постоянно действаща забрана и временна забрана за ползване.

Основни цели: Гарантиране суверенитета, безопасността и сигурността в морските пространства на Република България и опазване на изградената подводна техническа инфраструктура, съоръженията и оборудването от увреждане.

Зониране на морските пространства [2]

Зср – Зони със специфичен режим на опазване - морски защитени зони и защитени територии от НЕМ и зоните за опазване на културното наследство, зоните, предложени от Института по Океанология и Института за биоразнообразие и екосистемни изследвания на БАН, за проучване и мониторинг на състоянието на морската околна среда от научни институти и центрове, разположени в близост до изследователските им бази на българското Черноморско крайбрежие.

Основни цели: Съхраняване и проучване на природни и културни ценности, което да увеличи знанието на настоящите и бъдещите поколения за тяхната значимост и принос към биологичното разнообразие в морските пространства на Европа, към световната и националната история.

Зониране на морските пространства [3]

Змф – Мултифункционални зони - безконфликтно съчетаване на съвместими функции. И в момента почти всички национални морски пространства съчетават няколко функции, с изключение на зоните със забранен достъп, свързани с военни учения и обучения. Възможни съчетания с изключение на такива, със законово регламентирани ограничения - *общи*, произтичащи от международното и европейско право и от националната правна уредба, и *специфични*, свързани с развитие на отделни сектори на морската икономика.

Основни цели: Безконфликтно съчетаване на съвместими функции за по-ефективно използване на морските пространства; постигане на положителна синергия и икономия на пространство и от мащаба; по-добро координиране на секторните политики, свързани с морето.

Зониране на морските пространства [4]

Збп - Зони за бъдещи ползвания - Определени поради идентифицирани пропуски в познанието за отдалечените части от морските пространства, в които по-големите дълбочини изискват специфични технологии и оборудване и значителен ресурс за научни изследвания, които впоследствие обосновават ползвания със значение за знанието и за синята икономика. Осъществяват се в колаборация с различни научни институции, големи компании и международни организации. Поради ограничената информация за потенциала на подобни зони са идентифицирани такива, които могат да съчетаят и друг вид мащабни научно-изследователски проекти.

Основни цели: Разкриване на потенциала на морските пространства извън обхвата на териториалното море и прилежащата зона за допълване на знанието, развитие на иновативни технологии и пълноценно използване на ресурсите на Черно море.

МОРСКИ ПРОСТРАНСТВЕН ПЛАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ 2021 - 2035 г.

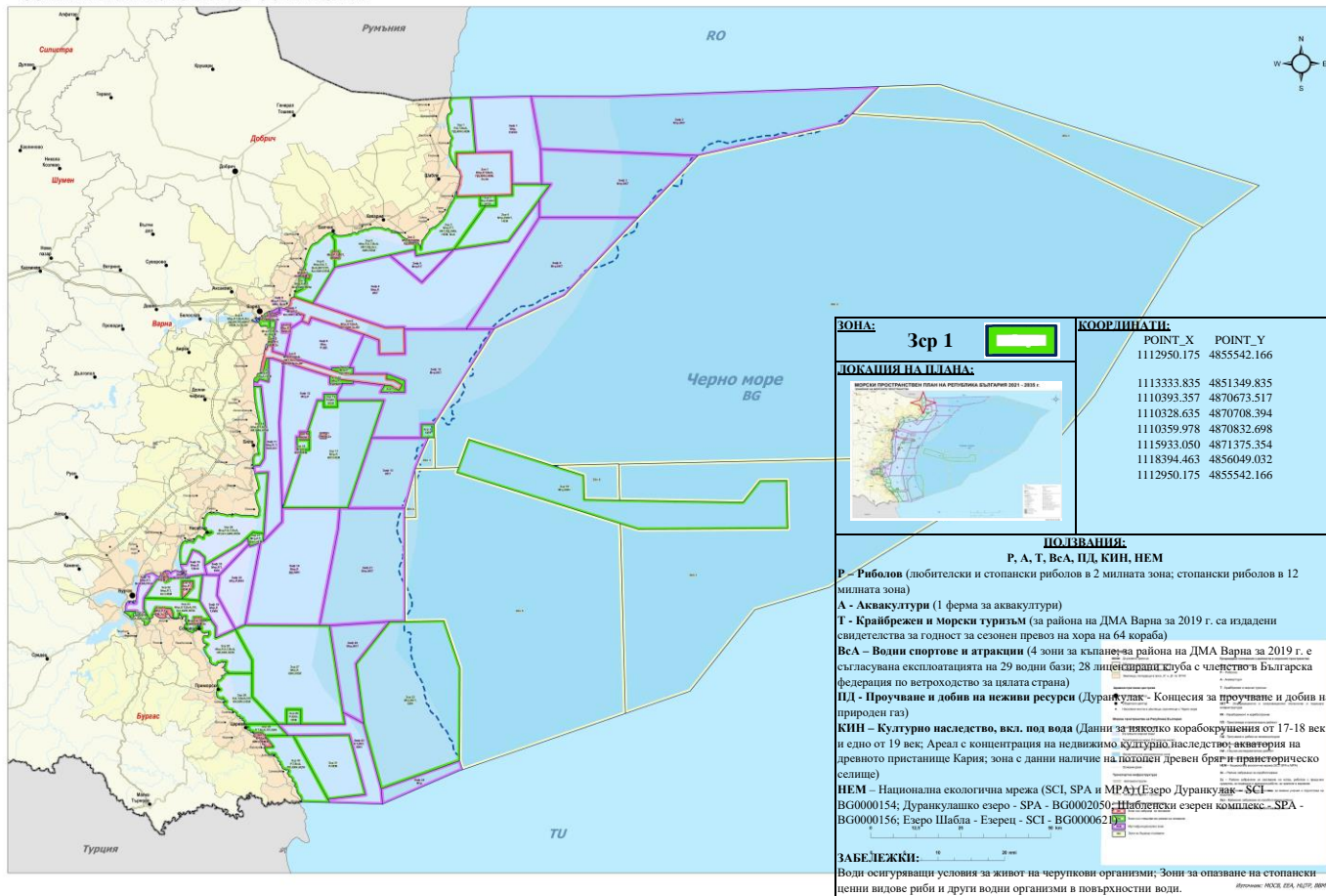

Зониране

- 1. Зони със забрана за ползване - **Ззп**
- 2. Зони със специфичен режим на опазване - **Зср**
- 3. Мултифункционални зони - **Змф**
- 4. Зони за бъдещи ползвания - **Збп**

Съвместяване на дейности и ползвания

МОРСКИ ПРОСТРАНСТВЕН ПЛАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ 2021 - 2035 г.
ЗОНИРАНЕ НА МОРСКИТЕ ПРОСТРАНСТВА

Подробни проучвания

- Р – Риболов (любителски и стопански риболов)
- А - Аквакултура
- Мтр - Морски транспорт
- Т - Крайбрежен и Морски туризъм
- Вса – Водни спортове и атракции
- КК – Кораборемонт и корабостроене
- Кст - Котвени стоянки
- ПД – Проучване и добив
- ПП - Пристанища и пристанищна дейност
- КИН – културно наследство

Министерство на регионалното развитие и благоустройството

Национален център за териториално развитие ЕАД

Прилагане на МППРБ

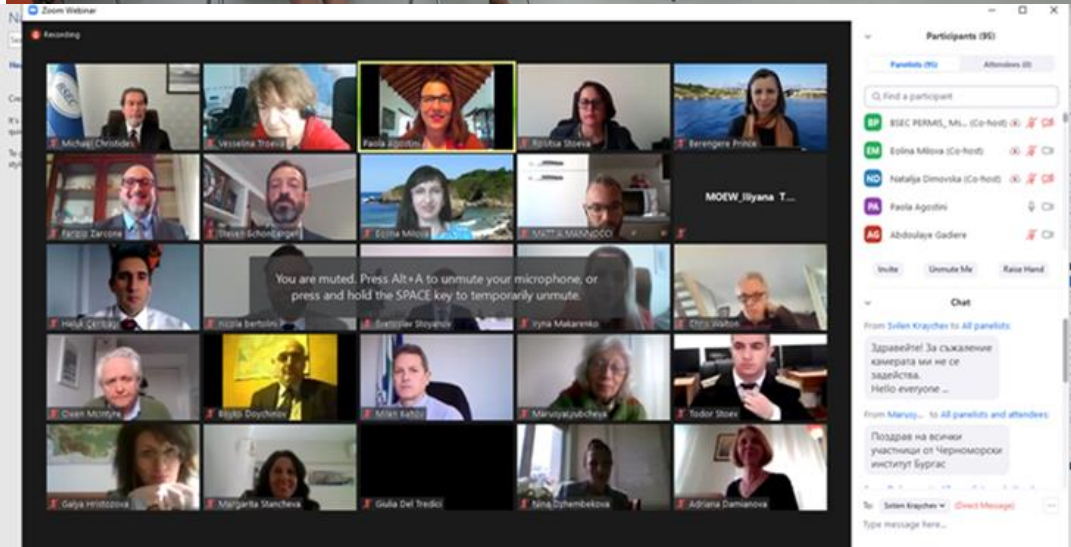
- **Отговорности, роля на институциите** - държавни и регионални, местни власти и общности, НПО, научни и образователни институции;
- **Поддържане, актуализиране и изменение** на МППРБ – съгл. чл. 51е и 51д на ЗМПВВППРБ след 10 години;
- **Препоръки към институциите** – основни участници в изготвянето и прилагането на МППРБ;
- **Система от индикатори** за оценка на резултатите от прилагането на МППРБ
 - Индикатори за управление на МППРБ
 - Социално-икономически индикатори
 - Екологични индикатори

Информираност и публичност

- Дълбочинно интервю – 62 поканени, 31 участници
- Открити пространства – 93 поканени, 56 участници
- Анкета визия – 32 респонденти
- Публични консултации по МППРБ и ДЕО – над 60 институции
- Участие в повече от 12 международни, регионални и национални форума, посветени на морското пространствено планиране, синята икономика и опазването на морската среда

Министерство на регионалното развитие и благоустройството

Национален център за териториално развитие ЕАД

Следващи стъпки

- Съгласуване на МППРБ от МОСВ
- Приемане на МППРБ от **НЕСУТРП, КС по МПП**
- Одобряване от **МС**
- Изпращане в **Европейската комисия**
- **Институционализиране** на документа и начало на същинската **колаборация между институциите – изграждане на доверие!**
- Комуникации и разпространяване на **знанието за МПП – мисия възможна!**

Благодаря за вниманието!

проф. д-р арх. Веселина Троева

Национален център за териториално развитие ЕАД

София 1000, ул. "Алабин" № 16 -20

Тел: **+359 2 9800308**

Email: office@ncrdhp.bg www.ncrdhp.bg

Министерство на регионалното развитие и
благоустройството

Национален център за териториално
развитие ЕАД

